

Werkkaart 'Scaffolding'

Waarom scaffolding binnen het thema kansengelijkheid door talentontwikkeling?

Scaffolding daagt leerlingen uit om zelf na te denken over oplossingen. Door de juiste ondersteuning te bieden voor een individuele leerling kan het in zijn/haar niveau de juiste stappen nemen om te groeien op zowel cognitief niveau, als emotionele vlakken. Scaffolding wordt ingezet als er bij een complex probleem, die bestond uit het nemen of maken van meerdere denkstappen er opgemerkt wordt dat de leerlingen vast liepen naarmate het werkgeheugen meer belast werd, vanwege de oplopende moeilijkheidsgraad. Het ondersteunen van een leerling met behulp van Scaffolding en daarbij genoemde ondersteuning zorgt ervoor dat er waarneembare talentmomenten van de leerling zijn: de leerling gaat meer op verkenningstocht en neemt een onderzoekende houding aan. Vanwege het feit dat de leerling binnen zijn eigen mogelijk ondersteuning ervaart, kan er iets nieuws geleerd worden en kunnen kansengelijkheid en talentmomenten gestimuleerd worden.

Doelstelling van deze werkkaart

Het doel is om jou als leerkracht ondersteuning te bieden binnen een les waardoor de mogelijkheid om talentgerichte interactie te stimuleren en talentmomenten te spotten mogelijk wordt.

Wat is scaffolding?

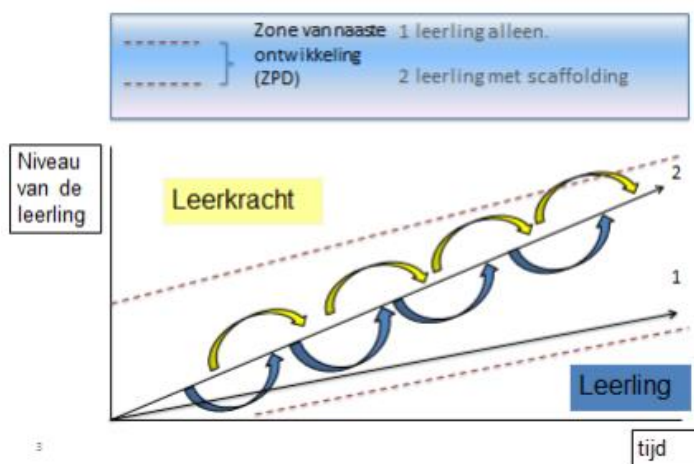
Onder scaffolding wordt verstaan: *Een proces dat leerlingen helpt een probleem of taak op te lossen wat zonder hulp van de leerkracht niet kan worden gedaan, maar waarbij de hulp in de tijd wordt afgebouwd. Het uiteindelijke doel is dat de leerling het probleem zelfstandig kan oplossen.*

Scaffold is de Engelse term voor steiger, waarbij scaffolding dus de figuurlijke steiger is voor de leerling. Scaffolding kan op elk willekeurig moment worden ingezet en kan goed gebruikt/weggezet worden in de empirische cyclus. De leerkracht bouwt voort op het (nieuwe) niveau van de leerling, maar gaat hier qua kennis, redentie of vraagstelling net iets boven zitten, zodat de leerling uit eindelijk na een tijdje een hoger niveau bereikt.

Het kan zijn dat de leerling vastloopt en wat hulp bij beredeneren nodig heeft om zo het probleem later zelf op te kunnen lossen. Door gedeelde sturing wordt de leerling opnieuw aangemoedigd, zodat de taak toch volbracht kan worden. Deze manier van sturing zorgt ervoor dat de leerling zelfsturend wordt in het volbrengen van de taak/oplossen van het probleem in zijn eigen Zone van Naaste ontwikkeling (Vygotsky). Met dit laatste wordt bedoeld, dat de taak weer zinvol wordt voor de leerling en weer verder kan bouwen aan eigen cognitieve of fysieke vaardigheden. De leerling kan weer zelf beslissingen maken over welke stappen er nu volgen om de taak of het probleem tot een goed einde te brengen.

Er zijn verschillende vormen van scaffolding:

1. Een complexe taak opdelen in kleine en overzichtelijke taken.
2. Herformuleren, ideeën op een andere manier verwoorden.
3. De leerkracht kan voorbeelden aanreiken.

Referenties

- Molen, van der, J. W., Eysink, T., Post, T., & Van Aalderen-Smeets, S. (2013). Naar een raamwerk voor talentontwikkeling. Universiteit Twente: Onderzoekscentrum Scienc Education and Talent Development (SETD).
- Veenker, H., Steenbeek, H., Van Dijk, M., & Van Geert, P. (2017). Talentgerichte ontwikkeling op de basisschool. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Wintermans, I. (2019) Answer your own learning question with peer scaffolding. Masterthesis Universiteit Wageningen

Werkkaart 'Scaffolding'

Aan de slag met scaffolding in je les

Belangrijk is om vooraf aan dit proces de observatielijst "Talentvol leerlinggedrag" en de werkkaart "Observeren" door te nemen. Deze vind je op PleinOnline.

STAP 1: Analyseren (Check)

- Vul de observatielijst "Talentvol leerlinggedrag" voor jouw groep in.
- Neem je les op of laat een collega observeren. Kijk hierbij naar je eigen leerkracht handelen.
- Analyseer tegen welke problemen de leerling(en) aanlopen als zij een complexe taak moeten oplossen. Kan de leerling een denkstap verwoorden? Ga na waar je eigen ontwikkelpunten zitten. Gebruik hierbij de voorbeelden van scaffolding. (zie afbeelding op de vorige bladzijde).

Tip: Je kunt een observatie instrument opstellen, zodat je gericht kunt kijken naar je eigen leerkracht handelen. Eventueel kun je hiervoor de werkkaart "Observeren" gebruiken. Meer ideeën om een analyse te doen op leerkracht handelen vind je op de werkkaart "Onderzoeksmethode".

STAP 2: Ontwerpen (Plan)

Kies bij het voorbereiden van je les welke vorm van scaffolding je toe wilt passen. Vraag jezelf af:

- Welke aspecten van de scaffolding vind jij als leerkracht belangrijk?
- Welke ondersteuning wil je aanbieden?
- Hoe ga je interactie teweegbrengen?
- Welk doel wil je bereiken?

Voorbeeld van een rekenles over breuken:

Door bijvoorbeeld cirkels/stroken te knippen, leren de leerlingen wat een breuk is. Het leren van een breuk, het opschrijven en de terminologie is een zeer complexe taak. Door het op te splitsen in kleine taken, cirkel door de helft knippen en kijken wat gebeurt er en hierbij vragen te stellen, wordt de leerling ondersteund in de complexe taak.

Voordat je aan je les begint is het belangrijk om voor jezelf op te schrijven waar je tegen aan zou kunnen lopen, wat het probleem is waar je nu tegen aanloopt en waar je op zou willen in zetten. Hierdoor blijf je in je les scherp.

STAP 3: Uitvoeren (Do)

- Geef jezelf een aantal lessen of gesprekken de tijd om te werken aan je doelen. Wees niet direct te kritisch op jezelf. Jouw eigen vaardigheden hebben tijd nodig om te ontwikkelen. Vraag jezelf steeds af of je met je doelen op de juiste weg bent. Stel je plan bij waar nodig.

Tip: Scaffolding kun je meten of observeren door een diagnostisch gesprek te voeren en hierbij de juiste vragen te stellen. Zorg dat je voor de les of een gesprek goed bent voorbereid, alles hebt geprint en klaar ligt.

Wanneer is het doel behaald en welke zichtbare resultaten zijn er dan?

Bij het analyseren heb je voor jezelf een bepaald doel gesteld. Evalueer het proces door de observatielijst "Talentvol leerlinggedrag" opnieuw in te vullen en te kijken of je vooruitgang ziet in talentmomenten. Je kan nu in één oogopslag zien welke vooruitgang je al hebt geboekt. Door deze aanpak spot je niet alleen de talentmomenten van de leerlingen, maar ook die van jou als leerkracht en wordt kansengelijkheid in je lessen gestimuleerd. Doel gehaald? Loop de stappen op de werkkaart opnieuw door, waarbij je werkt aan een nieuw doel of gebruik de werkkaart in een ander soort les. Hierdoor wordt het steeds makkelijker om de scaffolding in je lessen te gaan gebruiken.

Verwijzingen

[Link visiestuk primoraat](#)

[Link Observatieschema 'Gedrag van de Leerling'](#)

[Link werkkaart Observeren](#)

Eventuele bronnen die je kunt raadplegen

[Scaffolding daagt leerlingen uit tot zelfstandig leren](#)

[Vijf strategieën om aan scaffolding te werken](#)